

Marija Alimpić iz udruženja “Ne damo Jadar i Rađevinu” kaže za BIRN da su od svojih izvora čuli da je Rio Tinto sa Vučićem razgovarao o projektu “Jadar 2”.

Marijana Trbović Petković iz udruženja “Ne damo Jadar” kaže da oni nemaju informacije o projektu “Jadar 2”, a na pitanje o potencijalnom proširenju kapaciteta kažu da je cela priča o rudniku katastrofa i da su prekuče dobili promenjeni nacrt prostornog plana u kome je zona rudnika proširena.

Kompanija Rio Tinto razmatra mogućnost eventualnog proširenja kapaciteta iskopavanja i prerade litijuma u Srbiji i taj projekat nosi naziv “Jadar 2”, otkriva BIRN nakon uvida u dokument koji je misija Srbije pri Evropskoj uniji prosledila Ministarstvu spoljnih poslova Srbije početkom juna. U dokumentu se navode detalji razgovora ambasadorke Srbije pri EU Ane Hrustanović i Lorensa Dešambenoa, glavnog direktora za spoljne poslove kompanije Rio Tinta koji je održan 8. juna u Briselu.

U dokumentu na dve strane, koji je poslat pod oznakom “hitno”, navodi se da je sastanak zakazan na inicijativu Lorensa Dešambenoa. On je za BIRN potvrdio da je sastanak održan i da je bio deo redovne procedure obaveštavanja o najnovijim dešavanjima u projektu Jadar. Na pitanje BIRN-a da pojasni šta je projekat “Jadar 2” i kada planiraju da ga predstavie srpskoj javnosti, on je odgovorio da je naše pitanje “činjenično netačno”. Međutim, u dokumentu nastalom nakon sastanka, stoji da je Dešambenoa tom prilikom srpskoj predstavnici u Briselu kazao da Rio Tinto “razmatra mogućnost brže realizacije aktuelnog projekta” i eventualno proširenje projekta. On je “posebno naglasio da je nakon razgovora u Beogradu (sa predsednikom Vučićem, prim.nov.), Rio Tinto odlučio da izvrši ponovnu procenu rokova za realizaciju postojećeg projekta, kako bi isti bio završen ranije nego što je planirano. Pored toga, razmotriće se i mogućnost proširenja projekta, odnosno izgradnje postojenja sa većim kapacitetima za iskopavanje i preradu litijuma (projekat Jadar 2)”.

Lorens Dešambenoa, koji se, inače, u celom dopisu pogrešno oslovljava kao A. Dešambnoa, direktor je spoljnih poslova Rio Tinta i ima bogatu biografiju. Od 2010. do 2016. godine bio je član Olbrajt Stounbridž Grupe, firme koju je osnovala Medlin Olbrajt, bivša američka državna sekretarka u vreme predsednika Bila Klintonu.

Potreba za boljom komunikacijom sa stanovništvom, bila je jedan od zaključaka sastanka srpske ambasadorke i direktora Rio Tinta. Dešambenoa je, kako stoji u dokumentu, razgovore izvršnog direktora Rio Tinta Jakoba Stausholma i predsednika Srbije ocenio kao uspešne, naglašavajući da obe strane žele da realizacija postojećeg projekta teče neometano. “Podrazumeva se da je jedan od osnovnih preduslova za dalje aktivnosti ispunjavanje najviših ekoloških standarda”.

Sastanak srpske ambasadorke i direktora Rio Tinta u Briselu desio se osam dana nakon što

je u Beogradu predsednik Vučić razgovarao sa Jakobom Stausholmom, izvršnim direktorom kompanije Rio Tinto o tekućim i potencijalnim projektima, vidovima saradnje "koja ne bi stala na istraživanju i eksploataciji litijuma, nego na širem ekonomskom razvoju okruga i šire".

Vučić je 4. juna rekao da je država spremna da sprovede referendum o projektu izgradnje rudnika litijuma, a kao razloge zbog čega misli da bi projekat bio koristan za Srbiju, naveo je ekonomski i demografski napredak. Između ostalog, naveo je i mogućnosti saradnje sa velikim automobilskim kućama koje bi mogle da za početak krenu sa izgradnjom pogona za proizvodnju električnih baterija, a onda i električnih vozila.

Ova tema pominje se i u dokumentu koji je srpska misija u Briselu poslala u sedište Ministarstva spoljnih poslova.

Iz dokumenta saznajemo da je Rio Tinto već uspostavio inicijalne kontakte sa tri nemačke automobilske kompanije – Dajmler Mercedes, Folksvagen i BMW-om. Izvori BIRN-a iz Nemačke potvrđuju da je malo verovatno da nemačke kompanije prihvate ponudu o gradnji svojih fabrika u Srbiji. Sa obzirom na to da sve tri automobilske kompanije imaju sedišta u Nemačkoj, direktori Rio Tinta planiraju da se sastanu sa nemačkim diplomatama pri EU u Briselu.

Lorens Dešambenoa, direktor za spolje komunikacije Rio Tinta, za BIRN kaže da je juče je bio njihov prvi sastanak sa potpredsednikom Evropske komisije Marošem Šefčovićem gde su navodno razgovarali o održivoj energiji i njenoj mogućoj primeni u Srbiji. Iz kabineta Šefčovića nisu odgovorili na pitanja BIRN-a.

Marija Alimpić iz udruženja "Ne damo Jadar i Rađevinu" kaže da imaju utisak da su se svi urotili protiv njih – i istok i zapad.

"Evropskoj Uniji odgovara da se litijum kopa kod nas jer im je jeftinije da ga dovezu odavde nego iz Južne Amerike ili Kine. Njima će naš predsednik ustupiti šta god žele, a oni će ga zadržati na vlasti još 10-20 godina", kaže ona dodajući da oni traže da se ukine celokupan projekat Jadar, e ne samo da ode Rio Tinto. "Podjednako je štetno da li ga radili Kinezi ili oni", zaključuje ona.

Izvor: birn.rs